

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztőség:

Az arad-ésanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmentelen leveleket csak ismert köztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomatársaság”, az arad-ésanádi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentve küldendők.

Előfizetési árak:

Helyben	Vidéken
Égész évre . . . 12 frt	postai szállítással . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy órára . . . 1 „	Egy órára . . . 1.20

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:

Nyolc hasábos petitor egyszeri hirdetésnél 6 kr
Minden következőnél 4 „
Bélyegdíj külön 90 „
Nyilttér sora 15 „

A szabadelvű párt új hódítása.

Arad, augusztus 11.

(*) A mérsékelt ellenzéki pártnak rettenetes lehet a sorsa abban a tekintetben, hogy legtehetősebb, leg-agilisabb tagjai sorban ott hagyják, és bucsuzóul ok mondják el az Apponyi pártjának a legelőtöbb igazságokat.

A szabadelvű párt egésze alatt miniszterre lett Szilágyit, Samassa érseket, s pártunknak ma már egyik legnagyobb tevékenységű tagját, Pulszkyt, tegnap követte Fenyvessy Ferencz is, az ugodi kerület ismert képviselője, és kilépett a mérsékelt ellenzéki párt kötelékéből, nem adva kisebb jelentőségű magyarázatot e lépésének annál, mint hogy a mérsékelt ellenzéki párt hivatása véget ért.

Fenyvessynek e kilépése, bár nem jött váratlanul, rendkívüli hatást fog tenni a politikai körökre, mert Fenyvessy a mérsékelt ellenzéki párt — és mondhatnók, az Apponyizmusként — olyan matadora és szívós védője volt, hogy mindenki a legkövetkező pártpolitikai tapasztalatoknak fogja betudni, hogy aránylag rövid idő múltán, szakítva Apponyival és pártjával, lép be a szabadelvű párt egyesébe és vonzó táborába.

Fenyvessy tegnap sietett is elmondani választói előtt, hogy mihiely a kormány az állami közigazgatás programját magáévá tette, nem habozott a mérsékelt ellenzéki klubban kijelenteni, hogy a párt hivatása véget ért, tehát nincs létjogosultsága, s nincs eltereleje egy olyan programhoz s szerepléshez, melyek által a választó közönség rokonszenvet a legkisebb mértékben is fel tudná kelteni. A mérsékelt ellenzék programja teljesen azonos a kormány programjával. Miben kepez tehát ennek ellenzékét? A párt tagjai evről-évre kisebb számban kerülnek mandatumaikkal a háza. Hol van tehát meggyökerezve az Apponyizmus a politikai közelet retegeiben? Fenyvessy-kent, Apponyiek ellenzéki pártnak vallják magukat, és megis mindenben osztják a kormány programját. Hogy ez milyen egészségtelen és átlátó felfogás, azt már nem is kellett ismételnie Fenyvessynek, mert ez régi megítélés tárgya azoknak, kik a helpolitika abeczején csak valamenyire is tul vannak.

Azt hiszszük, hogy még e felfogás konstatálásánál is melyebb hatást tesz országszerte Fenyvessy azon nyilatkozata, midőn a kormány reformtörvényeiről szólva kijelenti, hogy éppen a mindnyájunk által kívánatosnak jelzett reformok érdekében egyenesen hazafiúi kötelesség: nem tétlenül bevárni azt, hogy a kitűzött programot — melyért egy évtized küzdelmet és fáradságot szenteltük, s melynek teljes megvalósulása a kezdet daczára évek munkája lesz — mások nélkülünk létesítsék, de az elv és program-azonosság alapján annak létesítésénél a haza érdekében segédkezni kell nyujtani. Vagyis támogatni kell azt a pártot és azt a kormányt, — mondja Fenyvessy — mely a nézetünk szerint is üdvös reformokat akarja. Támogatni kell ösztönözni — ingyen.

Es a most már egykori magyar Cassagnac-nak eléggé nem méltányolható ösztönzése itt nem ér veget. Hozzá szegődik még egy élesen szárgasztikus mondás, melynek ele nagyra talaló, szinte tulerős, és bizonyára Apponyi felé szur, midőn egy párt elveinek és programjának teendő szolgálatokról emlékezte meg, odadobja, hogy ezeket nemcsak a miniszteri bársonyszékekben, de az egyszerű képviselői padokban is meg lehet tenni. Mintha bucsut intve a meddőségek pártjának, azt mondaná Apponyinak: Ha te csak a miniszteri szék árán ismered el, hogy a te programod és a kormányé közt nincs semmi különbség, hogy te is csak azt akarod a magad, a szabadelvű párt, ez a te dolgod; én meggyek oda, mert nem a bocsványom tetlenül nézni, hogy azok mint dolgoznak — mindnyájunkért . . .

Fenyvessy jön támogatni a kormányt és a szabadelvű pártot. Lojalisan, hűen és minden ellen szolgálat nélkül, mint a hogy a közügyek kívánják. Nem fogja ő sem „terített asztalnak” tekinteni a közügyet, hol jölkának lehet, hanem oltárnak, melyen áldoznak. Ilyen tiszta, becsületes intenczióval közeledik a szabadelvű párt hoz Fenyvessy, és ott bizonyára tárt karokkal fogadják. Ott szükség van mindig munkás kezekre, különösen ha azok oly pihentek, mint amazok, kik abból a pártból jönnek, amelyek hivatása véget ért.

Az államháztartási kimutatás. A folyó év második negyedéről szóló kimutatás az állampénztári brutto kezeléséről igen kedvező eredményeket tüntet fel. A bevételek még a tavalyi kedvező kimutatással szemben is nagyobbak 6.848 millió frrtal, a kiadások pedig kisebbek 536 ezer frrtal. Ha e 7.385 millió frrnyi kedvező eredményről a tavaly nem szerepelt italmérsési adó jövedelmét (a behajtás után 4.399 millió frrt) levonjuk, a mérleg kevés híjján 3 millió frrtal kedvezőbb a tavalyinál.

A mérleg kedvezőségére hatással volt a fogyasztási adók 1.6 millió frrtal, a dohányjövédéki bevételek 1.04 millió frrtal, a magyar államvasutak 810,000 szal, az államvasuti vasgyárak 1.07 millió frrtal nagyobb bevétele.

A kiadásoknál a konverzió és a vasut-államosítás következtében jelentősen kisebb a kiadás.

Egyáltalán az állampénztári kimutatás a kormány pénzügypolitikai programjának megvalósulását mutatja. Minden egyes újabb kimutatás azt tanúsítja, hogy a kormány mindinkább közeledik kitűzött céljához, az államháztartás teljes berendezéséhez.

Szemle-ut a kiállításon.

— Az „Aradi Közlöny” szakreferensétől. —

II.

A XVI-ik csoport.

Természete a magyar embernek, hogy ami egyszer megvan, annak többet nem tud örülni; mi a jövőben élünk, azért nem is vagyunk életrevalók. Ezzel tanuskodik a kiállítás XVI. csoportja. Van itt minden, ami történetünk legkegyetesebb emlékei eseményeire, különösen 48-49-re vonatkozik; a régészeti kiállítás épp oly gazdag östörténeti, mint a későbbi művelődés fázisait feltüntető darabokban; a kiállítás már egymagában megzsalja értékét azzal, hogy tárgyai kilencz tízezerből Aradmagyából kerültek ki; a Bohus-féle műkedvelő fényképek el-érik azt a határt, ahol már a művészet kezdődik. De mentis isten, hogy kísérletet megnék tenni az egész csoport leírására, a tárgyak nagy sokasága miatt ilyenről almodni sem lehet; hanem én a tisztelt olvasó közönséget — ha ugyan cikkemet valaki elolvassa — meg akarom lepni olyas valamivel, amiről nem is álmodott.

Lubbock s több oly tudós, aki az ösember nyomait firkészte, lassanként arra a meggyőződésre jutott, hogy az ösember műveltségével analog nyomokat keresse föl a jelenleg is kőkorszakban élő ausztrál s uguineai négerkénel, s azzal vizsgálta föl, ami talán képes, ki nem nyomozható. En magam is csak az elméletet ismertem, de most Dömötör L. barátom szíveségéből volt alkalmam az ausztrál-néger eszközeit szünről szünre

látni. Szt.-Anna-Simánd között annak idejében találtak kövőket, s mint minden régiség leletnél az ember gyanusn rázta fejét, hogy hát ez mire való, most már tudom: a kiállításon a Wauer-féle gyűjteményben van egy erősa kámpó, ennek a rövidebb végéhez bántulatos kötéssel ugy oda van erősítve egy ily kovavéső, hogy valóságos balta s fahasogatóra használható, a kengurnhus földarabolásánál a bárdot helyettesítheti; a másik a küzdő kalapács; valami gyanta-félevél, mely azonban már maga is kőkeménységű, ugy oda van erősítve nyeléhez egy darab kő, hogy Botond kaput-beverő buzogánya sem lehetett veszedelmesebb az ellenség fejére, mint ez a kő-buzogány; ott látszik három példányban a bumerangot, melynek az a tulajdonsága van, hogy ha a vadász nem találta meg a célpontot, visszamegy arra a helyre, ahonét eldobták; érdekes az ébenfa-íjj hurrall együtt, ezen sincs semmi furas, a két végén csak rovtákok vannak, melyek megakadályozzák, hogy a hur le ne csuszson róla. Nem vonhatjuk ezután kétségbe, hogy Ulysses házában volt olyan íjj, melyet vendégei nem tudtak megfeszíteni. Mily izléses kiállítás az a kardalaku dorong, melynek már sulyánál fogva is veszedelmes sebet kellett ejteni; meg amellet tekintethe véve, hogy ez eszközök mind nagyon kemény tektá-vagy mahagonból készültek, nem caodálkozhatunk, ha oly veszedelmes véres háborút tudnak viselni a kőkorszak emberei.

Amint az emberi nem megszületett, amint annyira ment, hogy eszközeit el tudta készíteni, fölébredt benne a művészi östön is; erről tanuskodnak azok a csinos evezők, melyek először is fiom kiállításuk, másfelől pedig a nyelvükön levő díszítéseknek fogva, azt lehet mondani, szebbek a mai e nemű eszközöknel, sőt könnyűségükkel éppen föltűnik állanak. Egész sorát látjuk azoknak a lándsáknak, melyek a gyakorlott kézben annyira veszedelmesek; ebből láthatjuk, hogy a nyil két kapca nem új találmány; látunk itt lándsákat, melyek vége olyanforma, mint egy nagyobb fűrés; éppen azért annak a sebnek okvetlenül ha lósnak kell lenni, melyet ez ejt, mert ez az összes belső részeket kiontja, kirántja magával. Van még egy fegyvere az ausztrál négernek, a fuvó-osó, ebből mérgezett löveggel találja el a madarakat, s ha a hatás nem volna elég gyors, megfordítja nyelét, s a félig levert megsejtett állatot az ide erősített éles kőkarikával teszi teljesen tehetetlenné. Ime, itt az öskorszak, melynek létében nem hinnék, ha élől példakkal nem találkoznánk.

De menjünk tovább. Az ember az állatként nem elégszik meg a mindennapi betevő falatjával, hanem, bármi alacsony fokú műveltsége legyen is, törekszik a szép után. A tropusi óv lakóját a ruházatra nem a kényzszerűség, hanem az izlés vezette; tehát egyes ruha-darabokat, díszítményeket ő is szükségességeknek tart. Találunk a XVI. csoportban oly szép a gyöly-fülbévalót, hogy bármely nő föltehetné, aligha nem irigyelt lenne;

az orr-czim pába dugott csont-disz, azt hiszem, arra való a tropusi óv dämánáján, hogy azzal a tolokodó ud-varlót elutasítsa, mert a két vége oly hegyes, hogy hozzá közel menni csakugyan veszedelmes; ha nyelvecskéjük is ily éles, kurucz dolguk lehet a néger-dandyknak, nem is említve a férjeket. Az a csinos óv, mely valaha valamely előkelő dáma derekát kulcsolta át, nagyon gyönyörü; fahéjból van, de épp oly hajlékony és finom, mint a bőr; visszája szép sárgás, színe a piros és ibolya között játszik; nagyon szép tartós azin. Hát az a két a gyék-takaró rojtozat, mely oly szép finomra van hasogatta s font oly takarosan összefonva, mit vétett? Egyenesen ebből magyarázható ki az a dus ráncoztat, mely a régi női ruhákat oly széppé tette, amelyet mai nap a czvikli annyira kisorsit.

Ami párducos őseinknél a párducos-vagy tigris-, esetleg farkasbőr, az az Oceánia lakóinak a kazuár-kaczagány; ott van az ablak mellé akasztva. Mily finom, mily könnyű! Képzelnék magunknak strucztozlóbb egy köpenyvet, de a tollszárak nélkül; a debreczeni guba nagyon szép dalias alakot ad, de csak itt a szeles Alföldön teszi meg a szolgálatot, a tropusok alatt csak a kazuár-kaczagány válik be. Azt hiszem, bármely művelt nő örömmel venne ily szép ajándékot. Találunk még e gyűjteményben több állatbort: egy kenguru, ornithorynthus-, gyilkbort; de ezekről nem tudom, mi szerepet játszanak háztartásunkban; látunk szép kókusz-kanalet; azt hiszem, ők is arra használják, mint mi. De van még egy dolog, ami szintén nagyon érdekes. Amint nálunk a régi időben, mikor még Tisza nem csapta föl annyira a dohánnyárt, a dohánycsokó elmaradhatatlan kelléke volt a magyar paraszt öltözetének, a de rézkészítéssel fűgött a tokmány, melyben a deszák fénykővet tartotta, meg mögé volt szurva a dohánycsokó; Oceánia lakója épp ugy magával hordja a bételtartót, melyet kiállításunkon láthatni. Oceánia lakójának szája állandóan tele van egy péppel, mely összeszűrt areka-dióból (ez is van kiállítva), oltatlan mészből s bételbors levelebből áll. Az areka-dió egy szép palma gyümölcse. Ettől idővel a fog zomancza fakete s az ajkak pirosak lesznek. Kicse-relését két jó barát között a megfeszítés és barátság jelének tekintik.

Ime, egy szögletben, jóformán észrevétlenül, mennyi minden van; hát még ha tekintetbe vesszük a többi négy terem berendezését, egész meggyőződéssel állíthatjuk, hogy egy látogató sem fog a tereméből elégedetlenül távozni.

Laukó Albert.

Városi közügyek.

— Arad város állapota július hóban. — (Polgármesteri jelentés.)

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Az 1890. évi július hóra vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZÁJA.

Augusztus 12.

Két harisnyakötő.

(Erdélyi rege vén gyerekek számára.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Ideje is, pénze is, rutinja is elég volt Hiróky Lászlónak ahhoz, hogy az életet ne csak „írásban és képen” lássa, hanem közvetlen tapasztalatok útján is megismerje. Sőt az élvek buffetjében talán tul is megy a kóstolgatás diszkret határára, s mint sok más könnyelmű kor-és osztálytársa, még ebéd előtt jól lakik vala, ha kedves mamája idejekorán ki nem üti kezéből a kanalat. A könnyűvérű és könnyyen gondolkodó emberek szerencséje, az engedelmességű tudás, őt is megtartotta a helyes úton s elvezette az Irmáké házába, hol Vámosyné mama vette őt pártfogásába.

Ami két mama elhatároz, az végzete a fiataloknak; László pedig annál kevésbé küzdött ellene, mert a maga részéről is mindent rendben talált. A meny-asszony az ő gazdag hozományá s szüleinek előkelő állása mellett még csak nem is rut vagy ostoba, mely utóbbi körülmények — bár csak másod sorban — szintén tekintetbe jönnek. A többi magától ment. Egy hivatalosan engedélyezett tété-téte, egy az epuzor önézetével kockázatotott kérdés s az ujjaz másocik izületén tul nem ható gyöngéd és udvarias kézszorítás a fiatalok részéről is szentesítette, mit a mamák sokkal nagyobb apparattal és éppen nem minden nehézségek nélkül készítettek elő; de hát a fiatalág

sohasem tudja eléggé méltányolni a szülő-fáradozásait.

Az eljegyzés és az esküvő között az ily házasságoknál kevesebb esélye van a véletlennek, mint az ajk és a pohár széle között. Az esküvő utazóruhákban történt, s hogy nem vasuti állomás várótermében is egyuttal, annak csak az az oka, mert még nem szokásos.

Az utazás apró viszontagságai eléggé szórakoztatták a fiatal párt. A kellemetlen utitársak, a füst és por, a vendéglői élmények és számlák, kiszállás, felszállás és bérkoesi-mizeriák, az örökös ki-és bepakolás, a feledékenység vagy tolvajlás áldozatát esett értéktárgyak feletti esengés, állandó zsaroltatások okozta krónikus ingerültség, az üdülésre maradt időben a természet szépségei s az emberi kézremekeinek szemléletéből eredt csömör: mind megannyi csak arra való, hogy mire hazaér a nászutról a fiatal pár, az i g y el-töltött mézeshetek után kevésbé legyenek rigorózusok a házasetet hétköznapi élményeinek méltatásában. Az utazás még más tekintetben is üdvös hatással lehetett volna a gyermekekre: az állandó ingerültség és elhangoltság csaknem közel hozta őket, midőn egy-egy feledékenységből eredő mulasztás és kellemetlenség okozatát egymásban keresve és találva, kis hja, hogy össze nem szólalkoztak. De hát irdái mégis nem jutottak, és bizony ami Erisek nem sikerült, azt Hymen se tudta velük elérni.

A szentség kényszere, mely parancsolja áldás után azt, amit annak előtte tiltott, de különösen az egymás iránt való tekintet kiméletlenül keresztülgázolt a fellázadt jobb izlésen s porig alázza őket

egymás előtt, anélkül, hogy csak hajszálnyival is szükítette volna a tért, mely őket egymástól elválasztotta.

Ime, miként boszulja meg magát az östinteség hiánya egymás irányában!

Egyben találkoztak. A nászutat mindketten szívből megunták, s félredobva a Bábdeckerből összeállított programot további részét, hazajöttek s egy regényes hegyi birtokukra vonultak vissza. Itt megvoltak az életnek legalább azon kellékei, melyek azt türethetővé teszik, a kényelem s egyedüllét lehetősége. Utóbbiból különösen bőven kijutott az asszonykának, mert László a passziósnak vadászt szívenlegte s egész nap császármadarak után vadászott a birtok hegyes rengetegeiben.

Érdekes volt látni őt a tiróliak vadász-kosztümjében meztelen térdekekkel és szeges cipőkkel; ez a divatos külsőségek utáni kapkodás még a budapesti szocziatás járványos nyavalyájaként maradt vissza nála, de becsületére legyen mondva, mind ritkábban tört ki rajta, bár ez alkalommal kissé megadta az árát.

Egyszer ugyanis a hegyoldal egy erősebb lejtésű helyén megcsuszott és lesiklott a szakadék zuhatagába. Nem volt a helyzet valami veszélyesül járó, — hisz olyan helyre ő nem is ment volna — s nem is lesz vala semmi baja, ha nem lett volna éppen a tiróli öltözet rajta; így azonban az egyik térdéről az önkénytelen csuszamlás közben erősen lehorzslódott a bőr.

Hazatérve, észrevétlenül vonult dolgozó-szobájába, hol éppen a vadászaló próbálták nagy ügyetlenségül kötözgetni a sérült helyet, midőn váratlanul belépett az — asszony.

Ha tudja, hogy itthon van férje, ez az eset bizonyára meg nem történik vele, de mivel távol hitte a férjét, kopogtatás nélkül nyitott a szobába, körülnézni kissé, hogy nincsen-e valami rendbehozni való benne.

— Mit csinált? Hol járt? — Ez volt az első, amit szólt, s a csengettyűzsinór megrántása, amit tett. Mire a kézi gyógytár előkerült, a szolgazsemélyzet is kívül volt a szobán.

Most hát kettesekén voltak, s az asszony a helyzet magaslátán. Mert ha nem nyert is jogot férje szívéhez, vállalt kötelességet annak ápolására, s ebben már nem akadályozhatta meg senki.

De hát az asszonykának sem ment a kötözgetés olyan könnyen. A férjem uram egy kissé ideges is volt, s el is volt kényeztetve von Haus aus; hol lecsuszott, hol felcsuszott, hol meg nagyon is szoros volt a kötés. Végre a türelmét vesztett asszony felteszi lábát a divánra s leveszi ruganyos — harisnyakötőjét, mint a megoldás ultima rációját, hogy leszorítsa vele férje lábán a kötetet.

László meglepetten nézett előbb a lábacsára, aztán pedig a gazdájának a szeme közé; mindkettőt tulajdonképpen először nézte meg, és ebben hibázott László.

Es milyen szemek! Acélszárkén villogtak vissza László tekintetébe: sértett büszkeség, gúny, szemrehányás és — szerelem együtt volt azokból kiolvasható, és László kiolvasta mindazt, mert tudott ő olvasni, ha akart, különösen a női szemekből.

A dolog nem is maradt annyiban; a bepólyázott s szobafogságra ítélt beteget

mulattatni is kellett. Irma elő is vett egy az irászatlan heverő s nyitott félével leborított könyvet, hogy felolvasson belőle férjének. Valószínűleg valami Gíp-féle léhaság lehetett, mert László szeliden felfogta neje kezét, s kivéve belőlük a könyvet, félredobta azt.

— Ha már mulattatni akar, adjon inkább egy csókot.

— Milyent? — kérdi az asszony.

— Hogyan érti azt, hogy milyent?

— kérdi viszont László.

— Ne tessze magát együgyűnek, az magának nem áll jól; olyant kér, amihez ugy is joga van, vagy olyant, amilyet még . . .

— Nem érdemeltem meg? —

— Látja, látja!

De helyesebb, ha magukra hagyjuk őket s csak annyit jegyzünk meg, hogy László még aznap egy pár rubintos harisnyakötőt rendelt meg a fővárosból, hogy mire odáig javul Irma s közötté a helyzet, hogy feladhassa neki, meglepje őt velök.

A morál: Van olyan ember is, ki nek a t é r d é n kell sebet kapnia, hogy s z i v é n legyen találva . . .

Az elvesztett paradicsom.

(Francia regény.)

Az „Aradi Közlöny” számára eredetiből fordította: [12] Gráciánna.

A gróf megtántorodik és lassan visszazár a nejehez.

Itt megismeri azt a fiut, akit karjiban tart.

— André! és Henri! Henri? De hát hol van Henri?

A közegészségügyi állapot, az előző évhez viszonyítva, kielégítőnek jellemezhető, amennyiben az összes halálozás huszonegygyel, az elhalt városi lakosok száma pedig tizenötöt alább szállott.

A felmerült betegségek közül a csorvák-hurutos gyomorbetegségek jelentkezők leggyakrabban.

A ragályos járványos betegségek közül a kanyaró 5 esettel volt bejelentve és július hó 19-én hatóságilag megszüntetnek kijelentették. — Vörheny 6, a hök-hurut 6, a bárányhimlő 6, tifusz 2, difteritisz 3, a croup 1 esettel volt bejelentve.

A trachoma-betegek száma maradt a múlt hó végén 12, szaporodott 12 új esettel; apadás 9; maradt 15. Ezek közül házilag kezeltek 3, a kórházban 12; helybeli 6, idegen 9.

Elhalt a városi lakosságból 93 egyén. 46 fi- és 47 nőnemű.

A város területén elhalt idegenek száma 8.

Összesen elhalt 101.

Halva született 11, baleset előjött 2, öngyilkosság 2 esetben.

A halálozás évi aránya: 1000:293.

Az aradmezei közpályán gyógykezeltek 318, az izraelita közpályán 14, összesen 332 egyén.

Ebből gyógyult 135, javult 37, meghalt 5, apólas alatt maradt 155.

Az aradmezei közpályán gyógykezeltek 35 helybeli illetőségű egyén.

A népesedési viszonyok, az előző évhez viszonyítva, nem voltak kedvezőek; a születések száma a múlt havi eredményénél tízzel kevesebb volt ugyan, de a halálozások számát huszonkettővel meghalaita.

Született 115 gyermek, 65 fi- 50 nőnemű; törvényes 96, törvénytelen 19.

A születések számaránya 1000:325.

A személy- és vagyonbiztonság, amennyiben azt nagyobb mérvű tüzesetek meg nem zavarták, kielégítőnek jellemezhető.

A tizenkilencedik esetben előfordult kisebb tolvajlás tettesei tizenhatsz esetben kinyomoztattak.

A kihágási bíróságnál június hóról elintézetlen maradt 13 ügy, július hóban befolyt 136; összesen elintézés alatt állott 149; ebből elintézték 94, a bíróságokhoz átítettek 43, tárgyalás alatt maradt 7.

Letartóztatva volt 83 egyén, elítéltek 65, a bíróságoknak átadott 18.

A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kihágási ügy tárgyalatott és elintézték 24.

Letartóztatva volt 77 egyén, eltiltoltatott 23; kiutasított 14, rendőrileg fenyítették 40.

Nyilvántartásba vétették 510 cseléd, 13 idegen és munkát kereső és 396 gyári munkás.

Szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 13, megfenyítették 17 cseléd.

A vendéglőbe szállva volt 1049 utazó.

A kapitányi hivatal mint iparhatóságnál iparigazolványt nyert 23 iparos, 5 kereskedő.

Iparát áthelyezte 1 iparos, 1 kereskedő.

Iparát megszüntette 5 iparos, 3 kereskedő.

A tanonczlajstromba bevezetett 5 iparos, 6 kereskedő; felszabadult 2 iparos, 1 kereskedő; a tanviszony megszűnt 2 iparos, 1 kereskedőnél.

Munkakönyvvél jelentkezett 43 segéd, munkakönyvet kapott 14.

Ideiglenes igazolványt jelentkezett 3; ideiglenes igazolványt kapott 1 segéd.

Iparkihágási ügy tárgyalatott 7, büntetett 3 iparos, 4 segéd, 2 tanoncz.

A szegénypályában elhelyezve volt 33 egyén, elhalt 1, felvételt 1, maradt a hó végén 33.

Elhelyezésekre 1014 adag melegétel, és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki.

Havisegélyben részesített szegények száma volt 300, júliusban felvételt 2, elhalt 2, maradt 300.

A város által tartott árva és lelenec gyermekek száma volt 50, júliusban felvételt 1, maradt 51.

A magánosok által dajkaságban tartott gyermekek száma volt 128, júliusban bejelentett 17, más helyre adott 5, elhalt 5, a szülők által visszavétettek 8; maradt a hó végén 12.

Gáj külvárosban a közbiztonság megzavarva nem volt.

Az egy esetben felmerült kisebb tolvajlás kinyomoztatott.

Kisebb tolvajlásért letartóztatva volt 5, rendőrileg büntetett 8 egyén.

Nyilvántartásba vétették 5 cseléd és 285 gyári munkás.

Tíz egy esetben volt és pedig július hó 12-én éjjel, midőn a Gábor-dűlő 14. sz. tanyaépület gyuladt ki és égett le.

A községi bíróságnál elintézetlen maradt június hó végén 232 ügy, júliusban befolyt 1277, összesen elintézés alatt állott 1509, ebből elintézték 1127, tárgyalás alatt maradt 382; végrehajtás foganatosított 150, árverés megtartott 3.

A katonai ügyek szabályszerűen vezetettek.

Az utóállítás megtartott, mely alkalommal 3 idegen illetőségű hadköteles állították elő.

Önkéntesként besoroztatott 2.

Tartózkodásra és eltávozásra jelentkezett 111 közhadsergebeli és 39 honvéd.

A vendéglőbe szállva volt 3 tábornok, 14 törzs- és 26 főtiszt.

A fűti, a megye-utcai és a kereskedelmi akadémia előtti kövezési munkákat, valamint a sarló-utcai kőalaposítás-hoz szükséges homok és törmelék kiállítására befejezték.

A vízesi uton a beagyazási munkákat folyamatban vannak.

A közmunka ledolgozása folytatott.

Június hóról maradt 514 kettős, 64 egyes és 7702 kézi napszám, ebből júliusban ledolgoztatták 14 kettős fogatú és 1378 és fél kézi napszám; megváltott 9 kettős fogatú és 6 kézi napszám, leiratott 75 kézi napszám, maradt augusztus hóra 491 kettős, 64 egyes fogatú és 6342 és fél kézinapszám.

Az a dóbehajtási eredmény a következő volt:

Állami adó befolyt ..	11258	frt	88	kr.
Leiratott ..	258	"	65	"
Összesen	11517	frt	53	kr.
Hadmentes. díj befolyt ..	135	"	92	"
Leiratott ..	15	"	—	"
Összesen	150	frt	92	kr.
Községi adó befolyt ..	4115	"	88	"
Leiratott ..	54	"	13	"
Összesen	4170	frt	01	kr.
Közmunka-váltásdíj befolyt ..	150	"	85	"
Leiratott ..	48	"	80	"
Összesen	199	frt	15	kr.
Iparkamari díj befolyt ..	7	"	05	"
Állami illeték befolyt ..	1857	"	86	"
Idegen közadó befolyt ..	732	"	07	"
Leiratott ..	6502	"	67	"
Összesen	7234	frt	74	kr.

Az árva-pénztár forgalma volt a bevételben a június havi maradvánnyal együtt 218,605 frt 93/4 kr, a kiadásban 23,481 frt 06 kr; maradvány 195,124 frt 88/4 kr.

Ebből elhelyezve van:

Az 1. aradi takarékpénztárnál ..	56666	frt	62	kr.
Az ipar-és népbanknál ..	55519	"	98	"
Az aradmezei takarékpénztárnál ..	24693	"	75	"
Az arad-csanádi takarékpénztárnál ..	43958	"	49	"
Az aradi polgári takarékpénztárnál ..	6676	"	26	"
kézzpénzben ..	7609	"	78	"
Összesen	195124	frt	88	kr.

A házipénztár forgalma volt:

bevételeiben ..	4543	frt	19	kr.
kiadásban ..	35432	"	94	kr.
maradvány ..	13050	frt	94	kr.

A közmunka-alap bevétele volt ..

kiadása ..	6753	"	87	"
maradvány ..	4335	"	60	"
Összesen	2418	frt	27	kr.

A védgát-építési alap bevétele és maradványa volt ..

kiadása ..	14146	frt	76	kr.
------------	-------	-----	----	-----

A különféle alapok bevétele volt ..

kiadása ..	335012	"	02	"
maradványa ..	14055	"	63	"
Összesen	320506	frt	39	kr.

Közevetvándíjbefolyt ..

helypénz ..	2584	"	09	"
partván ..	3653	"	15	"
Összesen	763	"	80	"
Összesen	6981	frt	14	kr.

Kiadás volt ..

marad tiszta jöved.	1024	"	04	"
Összesen	5956	frt	90	kr.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 3093 darab folyadékmérték, 2130 darab hordó, 19 darab száraztárgymérő, 2 darab súly és 13 darab mérleg. Hitelesítési díj befolyt 973 frt 63 kr.

Az állategészségügy kevesebb kielégítőnek jellemezhető. A házilattok között a következő ragályos kórok merültek fel: lépene 1, takonykór 3, himlő 84, vesztesség 1 esettel.

A rad, 1890. augusztus 8.

Salacz Gyula, kir. tanácsos, polgármester.

Legujabb posta.

Királyunk a német hadgyakorlaton. A „Nord. Allg. Zeitung“ írja: Belföldi és külföldi lapok azt a hírt terjesztik, hogy az ez évi német hadgyakorlatokon több idegen uralkodó fog részt venni. Mint híresek forrásból értesülünk, csak a Ferenc József császár és király fog a sziléziai hadgyakorlatokon résztvenni. Ami a belga király és a svéd király látogatásaira vonatkozó híreket illeti, kijelenthetjük, hogy sem a nevezett uralkodók ez iránt óhajtatást nem nyilvánítottak, sem pedig a császár részéről a látogatást illetőleg kezdeményezés nem történt.

Táviratok.

A kereskedelmi muzeum megnyitása Szerajevóban.

Szerajevó, aug. 11. (Saj. tud. táv.) A budapesti kereskedelmi muzeum itteni fiókját ma délelőtt nyitotta meg Német h. miniszteri tanácsos számos előkelőség jelenlétében.

Vilmos császár Helgolandban.

Helgoland, aug. 11. (Saj. tud. táv.) Vilmos császár a „Hohenzollern“ hajón tegnap délelőtt háromnegyed 12 órakor érkezett ide. A császárt Henrik herceg kísérte az „Irene“ hajón. A gyakorlóhajó és az iszegt ágyú üdvözölő lövésekkel fogadták a császárt, a kikötőhid-

nál ünnepélyes fogadtatás volt a hangulat. A tábori istentisztelet és a császár beszéde után agyudörgés közt kitértek a lobogót, mire a csapatok elvonultak a császár előtt. Ezután a lakosság feliratot nyújtott át a császárnak s végül nagy díszlakoma volt. Délután félgyakor a császár elutazott. A fogadtatásnak a legszébb időjárás kedvezett.

Munkásmozgalmak Belgiumban.

Brüsszel, aug. 11. (Saj. tud. táv.) A ország haladó munkáspártján megbízottainak tegnap tartott gyűlése elhatározta, hogy táviratot intéz a királyhoz, amelyben az ország jelszavául az általános szavazati jogot követelik. Elhatározták továbbá, hogy kongresszust hívnak össze, mely szeptember 10-étől 15-ig fog tartani és amelyben az általános munkabeszüntetést fogják indítványozni. Több szónok kinyilatkoztatta, hogy a törvényes utat törvénytelen eszközökkel kell fölcsérelni; a nép souverain és meg kell hallgattatnia.

Szerbek és bolgárok.

Belgrád, aug. 11. (Saj. tud. táv.) Feridun bey török követ tegnap a macedóniai szerbek küldöttségét fogadta, mely átadta a szultánhoz intézett kérvényt a macedóniai bolgár püspökök kinevezése ellen.

A termsék Amerikában.

Washington, aug. 11. (Saj. tud. táv.) A mezőgazdasági hivatal jelentése szerint a gypot állása általában jó. Számos helyről jelentik, hogy az aratás oly jó eredményt hoz, amilyen már évek óta nem volt. Az átlagos állás 89 3/4%. Július 1-től augusztus 1-ig az átlagos állás a tegeinél 9 1/4%-ról 73 1/4%-ra, a tavaszi veteményeknél 94 1/4%-ról 83 1/4%-ra. A zabnál 81 1/4%-ról 70 1/4%-ra, az árpánál 88 1/4%-ról 82 1/4%-ra nyanatott alá. Az alacsony állás a középréseken uralkodó rendkívüli hőség és az elégtelen esőzés következménye. Határozottan áll, hogy zabban az eredmény kevésbé kielégítő és előreláthatólag gyöngye minőségű lesz. A burgonya a szárazság következtében igen sokat szenvedett.

Naptár.

Augusztus 12. Kedd. Róm. kath. naptár: Klára. — Protosztán naptár: Klára. — Görög-orosz naptár (Jul. 31.): Eudocim. — A nap két 4 óra 51 perczkor, nyugszik 7 óra 17 perczkor.

Augusztus 12. Az országos gazdasági egyesület tagjainak kirándulása.

Augusztus 15-18. A magyarországi méhészek egyetemes országos közgyűlése.

Augusztus 17-20. A lövészeget nagy Lőrincz-napi ünnepi lövészet.

Szeptember 7. Az új-aradi tüzöltők országos szentelése.

Szeptember 7-8. Az ipartestület országos értekezlete.

Oktober 6. A vértanúk szobrának leleplezése.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 760.6 mm., délután 2 órakor 759.8 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órakor C° +19.5, délután 2 órakor C° +29.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 3, délután 2 órakor N. 2. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az előző 24 órában: 0 mm.

A kiállításról.

Egyetlen olyan napja sem volt még a kiállításnak, mint vasárnap, mikor az aradi és csanádi egyesült vasutak kiállítási vonatai megérkeztek.

Olyan tolongás volt a kiállítási épületekben, hogy alig lehetett mozogni s a területen volt vagy hátezer látogató.

A csanádiak szivesen látott inváziójáról már értesítést adott lapunk. A temesváriak jövetele szintén impozáns volt.

Az időjárás.

A péntek délelőtti eső, fájdalom, nem ismétlődött, s bár azóta folyton változott a derű a borivall, több esőt nem kaptunk, míg végre hétfő estére éjszakai széllel végképpen kitisztult, nyomászto hőség mellett. Így más vigaszunk nem marad, mint a hivatalos jelentés, mely, a délnyugati és keleti vidékeken uralkodó alacsony légsúlymértől állásra való tekintettel, meleg, de változó és zivatarképződésekre hajlandó időt jósol.

A nálunk csütörtök és pénteken beállott eső — mint a hírlapok jelentéseiből kitűnik — országos volt, de — vagy rövid tartamu, vagy jéggel, vagy éppen villámokkal járó. A fővárosban csütörtökön éjjel zudult alá mennydörgés és villámlás között; pénteken éjjel ismétlődött a zivatar s a villám a IX. kerület tűzvesztési állomásának telefon-vezetékébe ütött.

Esőzések voltak ugyanezen időtáj az Alpeselekben, folytatólag már szerdán a Balaton vidékén. A pénteki zivatar Szeged, Orsova, Keszthely, Késmárk, Trecsen, Eger és Szathmárban is jelentkezett. Érdekes, hogy szombaton Bécsben volt a leghűvösebb 10 fok mellett, ugyanakkor, midőn mi itt Aradon nem tudtuk hová legyünk a melegől.

A Dunántul Zala-Szent-Mihályról írják, hogy csütörtökön a zivatar kíséretében jég is volt, bár jelentéktelen. Sopronban ugyanaz nap nagy felhőszakadás volt; a villám a városban négy helyütt is leütött, azonkívül Márczfalva állomásnál egy tehervonatba is, mely négy óra-

Es eddig tompa hangja most szinte fenyegetően hangzik.

Fernande folytatja a zokogást. Ez már nem is zokogás, hanem ideges kiáltások.

— Fernande, könyörgöm ... Hol a másik fiam?

— Nem fogja többé látni! ...

— Meghalt?

— Igen.

Azt hinné az ember, hogy nem érti. Mereven, gépies léptekkel viszi vissza kis ágyába André, akinek álma nem lett megzavarva, és visszatér nejehez.

Nem kérdi azonnal. Arra gondol, amit az imént mondott neki. Gondolkozza, ismét visszanyeri hidegvérűségét.

— Lassuk, Fernande, mondj el mindent ...

Fernande férjére emeli nedves szeméit, melyekből a könyök szakadatlanul gördülnek le a fáradt arcára, az első könyvek, amelyekre három nap óta képes. Ah! milyen sápadt és mennyire szükséges van bátorságra ennek az apának, hogy visszafojtsa fájdalomának kitörését!

Fernande a zokogástól félbeszakított kezd elmesélni a gyermek halálának szomorú történetét.

Elmondja, miként kapta meg az Orbantól küldött játékokat, hogy bizta Denise-re a gyermekeket, hogy a karácsonyfát feldíszíthesse. Elmondja az Andréval történt szerencsétlenséget és ami ebből következett, Renandiere megérkezését.

Es ebben a pillanatban megáll. A gróf hirtelen mozdulatot tett.

— Renandiere! — mormogta. Ő az, jelenléte az, amely a szerencsétlenséget hozta házukba.

Azon a ponton, hogy mindent elmondjon, Fernande felni kezdett. Ez a vallomás oly irtózatos volt! ... Képes volt-e férje egy csapással ily két fájdalmat elviselni! ...

Megsajnálta ... vagyis inkább gyáva volt ... nem mert ... , mondva magában:

— Később! később felderitem neki ennek az embernek a büntényét, majd ha Orban egy kissé megvigasztalódott fának halála miatt ... Most elmondani, az sok lenne. Csak az asszonyok képesek ily szerencsétlenséget elviselni! ... A férfiak gyöngék az előtt, ami a szívet megtört.

Folytatva tehát elbeszélését, mondva, miként mentte meg André Renandiere. Elmondta a kis fiu ébredését, másnap reggel. Ismétlé André szavait, türelmetlenségét, hogy megoszsa Henrival a karácsonyi ajándékokat. Elmondta végre a rendetlen ágyának a borzasztó látványát, a leesett és azonnal megölt gyermek esetét.

Lehajtott fővel, mint a bűnös, ugy mondta el mindent a szegény asszony.

Es nem mert felemelni szeméit. Ajtatos csend követte szavait.

Mint hogy Orban nem adott semmi életjelet, Fernande hátra fordult.

Állva a szoba közepén, lecsúngó karokkal, keblére horgaszott fővel sirt.

Fernande a lábához borult.

— Bocsánat! — szólt — bocsánat!

— Mit bocsássak meg, kedves gyermekem? Nem éppen olyan szerencsétlen ön is, mint én?

Es nézte azt a szobát, hol most már kettő helyett csak egy szeretett lényt talált, mondá:

— Isten veled, szegény paradicsomunk! ... Nagyon boldogok voltunk! ... A tökéletes szerencse az egyes lelkeknek mindig igazságtalanságnak látszik ...

Felvette újra felsőjét.

— Hova megy, Orban?

— A temetőbe.

— Elkísérem.

— Jöjjön.

Fernande csemetett Denise-nek és meghagyta neki, hogy örködjön André felett. Azután mindketten eltávoztak gyalog és nemsokára elértek a temetőbe. A hó már régen egyenlővé tette a sírokat.

A szegények kicsikéi és a gazdagok kicsikéi ugyanegy fehér lepel alatt nyugodtak, amelyet a tél mindenható keze terített reájuk.

Sokáig maradtak ott, imádkoztak sirva.

Fernande sokszor mormogta: — Hogy fázhatik, mennyire fázhatik! Visszatértek Bergeraux-ba.

Utjukban kénytelenek voltak elhaladni a Chantegrelet malom előtt, ahol la Heugue Mari lakott, első, titokzatos és távoli oka az egész drámának.

A malom hallgatott. Csak kevés világlósság volt a konyhában és a nyitott ajtóban. A zsilipmester leányának magas árnya megjelent egy pillanatra a küszöbön, a hoban járók léptek halva. A gróf és a grófné már távol voltak; ő nem ismerte meg őket.

Hanem ezen az éjjelen nem mindenki szomorkodott, mert egyszerre kis távolságban hallottak egy rekedt hangot énekelve, valami részeges dalt.

Mire-a-Mort volt, visszatérve Chantegrelet-be.

Enekét félbeszakítva, katonai parancsokat dadogott, azután ismét folytatta énekét.

Szomorúságukba temetkezve, Villadon és Fernande rövid léptekkel haladtak előre, szorosan simulva egymáshoz, és igyekezve felmelegíteni szegény fájdalmas szívüket.

Az élet a gyzásban.

Milyen kegyetlen az élet, közel a gyzás után.

Másnap és a következő napokban Orban és Fernande de nem szórakoztathaták lelküket a távollevő fucska gondolatában. Feltávo, hogy igyekeztek felejtetni, a véletlen feladatátul tette ki magának, hogy ezer emléket hozzon fel, melyek a meghalt gyermekekre vonatkoztak.

Minden léptük, melyet Bergeraux-ban tettek, emlékeztette őket a fucsakára, akit

nem fognak látni többé. Mindannyi részlet volt a gyermek életéből, ami szemükbe ötlött.

A Henri összes kedvencjátékai! ... Mindazok a játékok, amelyek már nem használtak! ... A park ama k s padja, ahol az elmúlt nyáron ragyogóként és esténként Denise leült, elvonta a játszó gyermekek, tele jökdélvöl és egészséggel ...

André kérdézősködése, visszakérve kis testvére t és sirva, mert már több nap óta nem látta! ...

Nem sokára André elhallgatása, aki elfelejtette Henrit és nem beszélt többé róla.

Uj és nem kevésbé mély gyötrelmek. Már is megkezdődött a feledés a halottért.

De nem sokára uj és maró aggodalom szórakoztatta Fernande-ot egyetlen aggodalmában.

Anyának érezte magát.

Es a borzasztó való tárult fel szeméi előtt.

Lehetetlen kikerülni ...

Minden más időben örömmel üdvözölte volna ezt a feljúló anyaságot. Az élet, amelyet szíve alatt érzett, helyettesítette a Bergeraux-ra szállt halált. A Henri nevet adta volna a gyermeknek és ahogy az évek multak, szívében illúzió szült volna, és ez utolsó emlékezetében és anyai szeretetében helyettesítette volna a távollévt.

De milyen távol volt ő ettől a boldogságtól! ...

A néhány hónap mulva születendő gyermek csak ama végtelen karácsony-éjjelt fogja eszébe juttatni; élő lesz annak a borzasztó alknak, amelyet Renandiere ajánlott, és vonásai talán az orvosra fognak hasonlítani.

(Folytatása következik.)

Nagyon sokan jöttek Nagy László temesvári h. polgármester vezetés alatt, köztük Palmer püspöki czeremoniarius, Feszt lovag gyáros, Barát A. szerkesztő, szamos gyáros és polgár.

A kiállítási bizottság ünnepélyesen fogadta őket és este közös vacsora volt a Pohl vendéglőjében. A nagy társaság vidáman mulatott s a vacsorán számos felköszöntőt mondtak.

Az első felköszöntőt ifj. Kristyó János kiállítási elnök mondta. Temesmege közönségére, a másodikat Nagy László h. polgármester a kiállítási bizottságra, E. Illés László a temesvári kiállítókra és a csanádi püspökségre, Palmer püspöki czeremoniarius ifj. Kristyó János kiállítási elnökre és E. Illés László tükárra.

Ezután még számos felköszöntőt mondtak s a temesváriak este 9 óráig mulattak vidáman a kiállítási vendéglőben s aztán haza utaztak.

A kiállítás vasárnapi látogatottságáról a következő hivatalos értesítést adták ki.

Vasárnap déltől hétfő délig meglátogatta a kiállítást nappali jeggyel .. 3620, esteli jeggyel .. 450, összesen .. 4070

Az összes látogatók száma eddig .. 17.550.

A fonográfba tegnap belejátszott a házi-zredünk zenekara is és most már az is hadható lesz az esti előadásokon.

A jury megalakítása tárgyában Fábrián Nagy László főispán a következő meghívást bocsátotta ki a kiállítókhöz:

Az „Alföldi és Délmagyarországi általános kiállítás“ jury-szabályzatának értelmében, a csoport bíráló-bizottságok fele részét a kiállítók választják. Ennek következtében van szerencsém t. Uraságot mint a x-ik csoport kiállítóját, az ezen csoport bíráló-bizottságának megválasztása céljából, folyó hó 16-án délelőtt 11 órákor tartandó választó-ülésre, a kiállítási jury-pavillon lélestérmébe meghívni.

Arad, 1890. augusztus.

Fabian László s. k., Arad sz. kir. város és megye főispánja, a kiállítás díszelőnöke, jury-elnök.

A választó-gyűlésekre nézve a főispán ügy intézkedett, hogy az ő akadályoztatása esetén Salacz Gyula polgármester, illetve Ormos Péter nyug. alispán díszelőnökök elnököljenek. A gyűlések jegyzője E. Illés László nevezte ki a főispán.

A király születésnapja és Szent-István-nap alkalmából fénys kerti ünnepélyeket rendeznek a kiállítási területen.

A világítás fényes lesz, amennyiben a villanyos ilylmpákat szaporítani fogják és e mellett lampionokkal, mécekkal árasztják el a területet.

Felmerült az a kérdés: meddig lehet mulatni a kiállítási területen? Mint hogy a gőzmotorokat nem lehet egyes, mulatni akár kisebb társaságokért működtetni, a világítás tekintetében rendet kellett csinálni, annyival is inkább, mert a belvárosi vendéglők forgalmát a kiállítási vendéglő nagyon elszívja.

A kiállítás végrehajtó bizottsága tehát összeült, hogy e tárgyban tanácskozzék, és kimondotta, hogy a kiállítási területet csakis éjjel utáni egy óráig világíttatja ki, ez idő után minden villanylámpát eloltanak.

Az időjárás.

A péntek délelőtti eső, fájdalom, nem ismétlődött, s bár azóta folyton változott a derű a borivall, több esőt nem kaptunk, míg végre hétfő estére éjszakai széllel végképpen kitisztult, nyomászto hőség mellett. Így más vigaszunk nem marad, mint a hivatalos jelentés, mely, a délnyugati és keleti vidékeken uralkodó alacsony légsúlymértől állásra való tekintettel, meleg, de változó és zivatarképződésekre hajlandó időt jósol.

A nálunk csütörtök és pénteken beállott eső — mint a hírlapok jelentéseiből kitűnik — országos volt, de — vagy rövid tartamu, vagy jéggel, vagy éppen villámokkal járó. A fővárosban csütörtökön éjjel zudult alá mennydörgés és villámlás között; pénteken éjjel ismétlődött a zivatar s a villám a IX. kerület tűzvesztési állomásának telefon-vezetékébe ütött.

Esőzések voltak ugyanezen időtáj az Alpeselekben, folytatólag már szerdán a Balaton vidékén. A pénteki zivatar Szeged, Orsova, Keszthely, Késmárk, Trecsen, Eger és Szathmárban is jelentkezett. Érdekes, hogy szombaton Bécsben volt a leghűvösebb 10 fok mellett, ugyanakkor, midőn mi itt Aradon nem tudtuk hová legyünk a melegől.

A Dunántul Zala-Szent-Mihályról írják, hogy csütörtökön a zivatar kíséretében jég is volt, bár jelentéktelen. Sopronban ugyanaz nap nagy felhőszakadás volt; a villám a városban négy helyütt is leütött, azonkívül Márczfalva állomásnál egy tehervonatba is, mely négy óra-

Az időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 760.6 mm., délután 2 órakor 759.8 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órakor C° +19.5, délután 2 órakor C° +29.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 3, délután 2 órakor N. 2. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az előző 24 órában: 0 mm.

or indult Sopronból. Már csak ilyen az ugyszusi eső; kívánatos, de nem jár mennykönnélkül.

Hazánk északi részében jégviharral vegyest járt az istenálás és a Szepességben Tótfalu és Viborna községek valamelyiket pusztította el. Biharmegyében Mező-Keresztessen pénteken d. u. borzasztó vihar dühöngött. A Budapesti Nagyváros felé siető gyorsvonatot megállította nyílt pályán, s egy kupé tetejét fel-szakította, miközben galambtojás nagyságu jég hullott alá a földre. Viten-czen Nyitra vármegyében mogoró nagy-ságu jég hullott. Esőt jelentene szentgy Zemplén és Heves vármegyékben.

Délén is megtörté a hosszan tartó szárazságot az eső, mely csütörtökön a Dráva mentén, azután Pécsen, Nagy-Becskereken és Bács-Topolyán hasonlóan esett és a kukoriczának sokat használt.

Hozzánk közelebb szintén bőven omlott az istenálás. Csabán csütörtökön még 29 fokos volt a meleg, midőn délután az áldásos eső megérkezett, nem anélkül, hogy a villám Fránkó Tamás uramat a szoros értelmében az ő tanyáján oldalba nem ütötte volna; szerencséjére egyéb baja nem történt. Gonozabbul járt Gombkötő Sándor uram az Orosháza közelében fekvő tanyáján; ezt a szoros értelmében leterítette a kukoriczának sokat használt. Hozzánk közelebb szintén bőven omlott az istenálás. Csabán csütörtökön még 29 fokos volt a meleg, midőn délután az áldásos eső megérkezett, nem anélkül, hogy a villám Fránkó Tamás uramat a szoros értelmében az ő tanyáján oldalba nem ütötte volna; szerencséjére egyéb baja nem történt. Gonozabbul járt Gombkötő Sándor uram az Orosháza közelében fekvő tanyáján; ezt a szoros értelmében leterítette a kukoriczának sokat használt.

csak a szegény krassó-szörényme-gyeieknek nincs esőjük. Lugoson még szombaton sem volt semmi eső; a gyümölcsök lehullanak s a kukorica nem fejlődik. S mindezen baj még azzal is tetőződik, hogy a molnároknak a teljesen lepadt Tenesben folyton kell a vizgő-gátakat emelni. Ellenben keleten a hu-nyadmegeiek jobban jártak, s bár egy nappal később, az estében éjjelre mégis csak megkapták az esőt, mely földjeiket kertjeiket alaposan megáztatta.

Az eső tehát, bármily rövid ideig tar-tott, országos, sőt több mint országos volt. Mert még Ausztriában is több helyen volt vihar és felhőszakadás. Így Troppanból táviratozzák, hogy ott a hó 7-én rendki-vül heves vihar dult, mely nagy károkat okozott; a villám több helyen lecsapott és tüzet támasztott. Kazimírban a villám egy Kahler nevű kovácsinat és egy Fröh-lich nevű iskolásfiút agyonüjtött. Budweis-ből érkezett jelentés szerint a Cseherdében nagy felhőszakadás volt, mely tönkre tette a még be nem hordott termést és több száz holdnyi rétetiszszappalfedtet be. Az Ördög-patakórási folyománá növekedett és új medret ásott magának; az árvíziből egy hatalmas tölt is képződött. A nép nagy nyomorral küzd. Schneebergből táviratozzák, hogy ott a felhőszakadás a vasuti töltést több helyen átszakította és a hidat magával ragadta. Erlabrunn állomás viz alatt van.

HIREK.

A 7-ik hadtest nagygyakorlatai.

(Saját kiküldött tudósítónktól.)

Radna-Lippa, augusztus 10.

A hetedik hadtest nagygyakorlatainak az a része, amely most folyik, minket aradiakat ugyan még jelenleg közelebbről nem érdekel, de mivel teljes képét akarjuk nyújtani lapunkban az ide, ki-válón nagyszabású manővernek, szük-ségesnek találjuk egy röviden felemlíteni az előkészítő gyakorlatokat is.

A 46-ik gyalogezred Aradról osütör-tökön reggel 6 órakor masírozott tovább s aznap délután 3 órakor érkezett ide a lehető legjobb kondícióban. Daczára a hosszú menetelésnek, jóformán fáradtság nélkül vonult be az ezred Radna-Lippára. Glogovázó Kertész és Keresztély ezre-des vezetése mellett Arad háziezrede, a 33-ik gyalogezred is velök jött s a közeg határával együttesen nagy rohamot intéz-ték, ami szintén igen jól sikerült s mind-két ezred jeles kiképzéséről, erélyes tűz-fegyelméről és lankadatlan kitartásáról tett bizonyosságot. A 33-ik gyalogezred in-nét visszafordult Aradra, hol még tíz na-pig fog előkészítő gyakorlatokat tartani, s aztán 19-én szintén eljön Radna-Lip-pára.

Arad háziezrede Lippán lesz elszál-lásolva, még pedig ugyanolyan módon, amint most van a 46-ik, tudniillik laktá-borozás (cantonirung) szerint. Meg kell szokni a bakának az elszállásolának ezt a kényelmetlenebb módját is. A cantoni-rozás abban áll, hogy egy háza beszo-ritanak 10-15 embert, ami, tekintve a lip-pai szük, apróházakat, nem nyújt valami nagy komocziót. A katonák szalmán hál-nak, ahol van, ahol nincs, ott meg-pusztá földön, köpenyegen, eresz alatt, paállason, kertben, kinek hol jobban tet-szik. Az étkezés közös konyháról tör-ténik.

Addig, míg az aradi ezred megér-kezik, a 46-ik gyalogezred, mely most a Temesvárról idejött második zászlóaljjal teljesen ki van egészítve, ezredgyakorla-tokat végez s aztán megkezdődnek a dandár- (brigade) gyakorlatok, részint Radna-Lippán, részint Gurahonczon s a feljebb fekvő részekben egész Nagyváradig, melynek környékén a hadosztály- (trup-pen-divisio) manőverek folynak le. A nagygyakorlatokat Mező-Telegd, illetve Székelyhid környékén a corps-gyakorla-tok zárják be, melynek végén Ő Fel-sége is jelen lesz.

A 7-ik hadtestnek temesvári (34-ik) hadosztálya a hó 19-én Lugosra megy, onnét azonban tüzésrészével s lovasságá-val együtt Nagyváradra jön, majd fel mint ellenség a hadtest másik dandárával, a mieinkkel szemben. Ezen összemérkezés egyik kiemelkedő része lesz a nagygya-korlatnak. Lefolyásáról sűrűsösen és rész-letesen fogok adni tudósítást.

Hivatalos farkasvadászat Bonczesden.

(Saját tudósítónktól.)

Már akármit mondanak a körösvölgyi vasútra, azért az szombat este a rendes időben mégis megérkezett Gurahonczra, és a vasárnapot ott ünneplő utasokat há-rom család várta és vitte vendégszerető házába. De hiábavaló volt minden elkül-önítés, mert már egy óra múlva együtt voltak nemcsak az ünneplő utasok, ha-nem Gurahoncznak disze, virága.

Mert ne tessék azon csodálkozni, hogy Gurahoncz az „Aradi Közlöny“-ben oly sokszor van felemlítve. Azan az említet-ten szombati napon négy vidéki özigány zenekar tartózkodott benne; a buttyini, a csermői, a beéli és a szászvárosi.

Ugy hallom, hogy letelepedési szán-dékből is járnak Gurahonczra hangsz-zeretkezők, de a szigorú jegyző nem enged a községben megtelepedni olyat, aki a muzsikálás mellett, melyből még Gurahonczon sem él meg az ember, valamely iparját nem tud folytatni, és az utóbbira nézve megelégszik a jegyző, ha vályogvetők vagy legalább kosárkötők lennének is, de mivel az utóbbi mester-séget nem értik, az előbbire meg nem kénytelenek pályázni, Gurahoncznak még nincs állandó „nemzeti zenekara.“ De ze-nekja, az van. A fent említett négy zene-kar közül a buttyinié lett a páma, és az játszott a nagy hid mellett vendéglőben.

Oda gyűltünk tehát össze vacsora után, s habár a vendéglő nagy szobájának padozata nem parkettirozott, sőt ellenke-zőleg, a szünidőnek megfelelő időtáj a vendéglőre nagymennyű fia a kertü lócso-lóval öntözte meg a deszkázatot, nagy szenvedéllyel táncolt az egybegyűlt ven-dégköszorú egész — kivilágos kiviradtig. A négyeseket nyolcz pár táncolta. De hogy kik voltak a bájos tánczosnok azt tölem ne tudakolják, mert hát én tu-lajdonképpen farkasvadászatot akarok le-írni, nem pedig báli referátát.

De hát hogy minek is időzőm én oly so-kat a táncnál és miért nem irok én a vadászatról, azt mindenki belátja, ha el-mondom neki, hogy miután viradtig mulattunk és a szigorú jegyző az össze-jövetelt a bonczesdi iskola előtt reggeli hat órára tüzte ki, éppen csak annyi időnk volt, hogy megmosakodás után ru-hát váltsunk s vadász-készülékeinket ma-gunkhoz véve, siessünk a találkára.

Ott azonban első pillanatra azt gon-doltuk, hogy a hivatalosan kirendelt er-dő-őrök és hajtók mulattak az elmúlt éjjel mert előbbiekből ott diszelgett egy pán-dány, a hajtók közül pedig a bonczesdi bíró éppen tizenötöt állított ki, kiknek száma, míg őket összeírták, felszaporo-dott huszonegyre.

Időközben megérkezett a vadászok közül tizenegy, a paraszt munkások kö-zül három, s ezen hadtesttel megindít-tottuk a hadjáratot a farkasok ellen.

Mint mindenütt, ugy itt is, a kezdet volt szék, mert a hajtás nem szakember rendezte, és a zenekedvelő vadászok közül egynéhány nehéz harczot vívott Morpheus-sal. Ezen hajtás alatt azonban megér-kezett a vadászati vezetője, Treitler főerdész, valamint az erdőőrök és a bon-czesdi, alsóli és muszlesi hajtók, mint a mely községek határait kellett volna a rettegett düvadaktól felszabadítani. A to-vábbi hajtásokban résztvett: 21 uri vadász, 9 erdőőr, 17 paraszt puskás és mintegy hetven hajtó.

A késő délutánig tartó hajtásokban volt néhány nyul, serételt megjesztve három róka, egy óz suta ünőjével, és a hagyományos — éppen most elhagyott, — még meleg vaczka két vaddisznónak.

Csak farkas nem volt a hajtásokban, hanem igenis — mellette. Jegyző úr ko-csisa ebéd után mogorót szedegetett a bokrok közt, midőn meglát egy gyanus állatot a gyepen ülni. Figyelmezteti reá a többi kocsist, azok elordítják magukat: „farkas! farkas!“ s szaladnak lovaikhoz.

A fenevadat pedig egy arra lovagló ven-dége a gurahonczai kastélynak látta, a mint az utolsó hajtásra felállított vadász-vonal mögött mintegy harmincz lépés-nyire visszaváltott a már meghajtott erdő területbe.

Ha tehát ez valódi farkas volt, a min-kételkedni nincs okunk, ugy az minden-esetre annyira megszeppent a más nagy hajtóvadásztól, — amit már az is bizo-nyít, hogy farkastermészet ellenére nem menekül az emberek elől, hanem inkább hozzájuk tokolodik, — hogy az bizonyára nem csak az érdekelt három község, ha-nem a megye határából is kimenekült azóta.

Szikra Kálmán.

— A csanádi püspöki aula már telje-sen készen várja új gazdáját, Dessewffy Sándor püspököt. Az építési munkálatok be vannak fejezve, a festő- és mázoló-munkák szintén elkészültek, a villanyos világítás pompásan működik, a vízveze-ték pedig a szépen átalakított palota minden egyes részét nagyon jó ivóvízzel látja el. Most még csak a kárpitosok és díszítő végzik az utolsó munkát, hogy a díszes palota belső berendezése is tel-jesen elkészüljön. Szombaton különben az első butorszállítmány megérkezett a makói püspöki lakosztály számára.

— Az október 6-iki ünnepély elszál-lásolási bizottsága Sárkot Do-mokos elnöke alatt ülést tartott, melyen a 34 közül jelen voltak: Bing Vilmos, Bartos, Krispin, Posszert, Virágh, Francz, Bruscz, Csik, ifj. Kézsmár-ki, Novotni, Reus tagok. Elnök elő-adja, hogy az előzetes munkálatok elintézése céljából alelnökül Bing Vilmost, jegyzőül Kovács Vinczét ajánlja. Javasolja, hogy a szoborbizottság által megválasztott szá-lásolási bizottság tagok a tisztség el-, vagy el nem fogadása iránt megkoroscsndók vol-nának; továbbá a helyi lapokba hangula-tot keltő felhívás intéztesse. Az előter-jesítés, valamint a jegyző által szerkesztett felhívás elfogadtatik. Az utcák egyes csoportok szerinti beosztása helyeslőleg tu-domásul vétetik. Elhatározatott továbbá, hogy a nyomtatott felhívás a lakások át-engedése iránt 2000 példányban kiosztandó. Az iskolázék szintén megkerestetik a polg-iskola dísztermének a hírlapírók részére leendő átengedése iránt, a tanács pedig 400 agy-beszerzése tárgyában.

— Városi képviselők értekezlete. Vet-tük a következő meghívást:

Aradváros törvényhatósági bizottsá-gának t. tagjai a folyó hó 13-án tartandó közgyűlés napirendjére kinttözött ügyek előzetes megbeszélése céljából van sze-rencsem értekezletre meghívni.

Az értekezlet ideje: augusztus 12-én délután fél 6 óra. Helye: Az ipar- és kereskedelmi kamara terme (tem-plom-utca, minorita-épület).

Arad, 1890. évi augusztus 11.

Műlek Lajos dr.

törv. biz. tag.

— Amberg Gyula újonnan megvá-lasztott ferencz-rendi rendfőnököt a radnaiak mégis csak el fogják veszíteni. Mint egy budapesti lapban olvassuk, az új rendfő-nök Budapestben fog székelni.

— Mikor lehet temetni? A főkapitány rendeletet bocsát ki, melyben — tekintettel a nagy hőgre — szabályozza a temeté-seket. E rendelet értelmében csakis dél-előtt 9 óráig és délután 5 órától kezdve szabad temetni.

— Hafalozás. Egy szép fiatal asszony elhunytáról ad hírt az alábbi gyászjelentés: Bánfalvi Kereszt Lajos, egy gyermekei Elemér, Károly, Lajos, Jenő és László; to-vábbá Ida és férje Dirhan Ede; Lajos, Ilona és férje László Károly; János, sógorai, illetve sógoróné, nemkülönbön édes atyja Kereszt Béla és neje született Suhajda Sarolta és gyermekeik: Kálmán, ennek neje szül. Káim Mariska s gyermekeik: Kálmán, Vidor; — István, Ilona és férje Zeldesán Péter, ugy gyermekük Andor, valamint számos rokona nevében fájdalom-tal szívvel jelenti a feledhetetlen nő, édes anya, leány, testvér, sógoróné bánfalvi Kereszt Lajosné, szül. Ká-b-d-e-bó Katinkának, élete 32-ik és boldog házassága 2-ik évében, folyó évi augusztus hó 19-én esteli 10 és fél órakor, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült temetési Baraknyiban folyó hó 12-én, délután 4 órakor fog be-szentelni s ezután Csermón a róm. kath. sirketben örök nyugalomra tétetni; lelke-ért pedig az engedélt gyászmise folyó hó 13-án, d. e. 10 órakor fog a csermői róm. kath. szentegyházban az cgek Urának be-mutatni. Héke lengjen a drága elhunyt porai felett! Baraknyiban, 1890. augusztus 10.

— Geiszt Károly f. Geiszt Károly, a „Pester Lloyd“ dolgozótársa és Falk Miksa orsz. képviselőnk Aradon jól is-mert és szeretett titkára, a kedves „Geiszt bácsi“, meghalt. Ez a hír ép-pen olyan váratlanul jön, mint amilyen igaz és őszinte részvétet fog kelteni Aradon, hol rövid olykori ittjártában any-nyira megkedveltette magát Geiszt Ká-roly, ki szombaton, életének 51-ik évé-

ben hunyt el a vörös-kereszt budapesti Erzsébet kórházában.

Geiszt Károlyban a fővárosi sajtó egyik legértekebb munkása hunyt el. Kül-sejéről az évek nagyobb számat lehetett leolvasni, de kedélye ifju volt mindaddig, míg testi erőt meg nem törte a beteg-ség. Dolgozott a szurnalisták minden-napi munkájában jókedvvel, s mint ki-tünő német styllista irodalmunknak sok szolgálatot tett a magyar irodalmi ter-mékeknek a német nyelvre való átülte-tésével. Pannak készült, de nem lépett e pályára, hanem megőrizte az egyházi dolgok iránt való érdeklődését s valósá-gos tekintélyt a katolikus vallásos szertartások terén. Eletrajzi adataiból fö-lemlíjük a következőket: 1839-ben szüle-tett Pozsonyban, jómódu polgári csalá-dból s szülővárosában végezte a gimná-ziumot. Azután a bécsi Paznanéum nö-vekedése lett, de nem lépett a papi pá-lyára, hanem gazdasági hivatalnok lett a Bányágban. Mintegy másfél évtizedet töltött itt, szorgalmasan áldozva irodalmi hajlamainak. 1872-ben feljött a fővárosba s a „Pester Lloyd“ szerkesztőségébe lé-pett s mint fordító és beszély-író csak-hamar ismertette tette nevét a hírlapírói világban. Tehetsége Németországban is elismerésre talált, amennyiben Stuttgart-ban megjelent beszélykötete: „Deutsch-ungarisches“ általános tetszést aratott. Elhunytáról a Pester Lloyd szerkesztő-sége a következő gyászlapot adja ki: A „Pester Lloyd“ szerkesztősége bánatos megilletődéssel jelenti Geiszt Károly urnak, buzgó dolgozótársának érdemes munkában lefolyt életének 52. évében hosszas betegeskedés után a mai napon történt gyászos elhunytát. Földi maradványai folyó hó 11-én d. u. 4 órakor fog-nak az Erzsébet-kórházban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a Kerepesi-út melletti temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1890. augusztus hó 9-én. — Béke és áldás po-raira!

— Kutak vizsgálata. Az orvosi hivatal az idén ismét felülvizsgáltatja Arad város összes kutait, mint tette pár évvel ezelőtt. Ki fogják jelölni azokat a kuta-kat, melyek jó vizet szolgáltatnak s a rossz vizű kutakból inni meg-tiltják. E tekintetben hivatkozni fognak az illető lakosok józan belátására s arra, hogy ha nem isznak rossz vizet, az csakis az ő jóltükre szolgál. A nagy munkát egy a fő-, a kerületi orvosok meg-kezdtek már és buzgógn folytatják.

— Tűz. Tegnap este 6 órakor tűz-lárma verte fel Arad lakosságát. Aradnai-ut 3. szám alatti háznál egy istálló gyuladt ki és égett le. A tűznél hirtelen megje-lentek a Mittelmann-gyár munkásai tűz-oltó eszközeikkel, majd később az új tűz-oltók is ott termett Schörr Albert és Sztankovics Milos vezetése alatt, és hirtelen végeztek a lángokkal. A rend-őrség részéről megjelent: Sárkot főka-pitány, Bárdy alkaptány, Keller és Bartók rendőrhadnagy. A tűz keletke-zésének oka ismeretlen. Azt mondják, hogy az épület — mely Walder Gyula tulajdona, de Elias Lipót szállító birja bérben — padlásáról gyuladt ki. Az ist-állóban számos lo volt elhelyezve, de valamennyit megmentették. Állatokban semmi kár nem esett, csak egy szegény tengeri nyúl égett be.

— A városi gazdasági szük jövő hét-főn rendkívüli ülést tart délelőtt 9 órakor. Az ülés tárgyai lesznek: a színházépület-ben 2. rendbeli lakás bércbeadás árverés utján és árlelés tartása a szegények há-zánál szükséges ruhák szállítására nézve.

— Kis gyujtogató. Nagy tűz volt a napokban Világos községében, melynek egy kissé nagyobb széllel az egész község megadhatta volna az arát. Így is leégett Hercz Petru és Borlea Juon háza a hozzá tartozó mellékepekkel és aszt-gokkal. A vizsgálat kidertette, hogy a tűz Borlea sóvénykerítésén keletkezett, még pedig úgy, hogy Morár Juon 7 éves leánya Flóra égő gyufát dobott a sóvényt fedő gaza, és mulatva nézte, mint ég a kerítés egész hosszában. Mikor egyik mellékepeleire is felfutott a láng, a lányka megijedt és elszaladt. Sem a házak, sem az asztagok nem voltak biztosítva.

— Eső a Hegyalján. Szombaton és va-sárnap Hegyaljánt is meglátogatta az üdítő eső, melyre olyan nagy szüksége volt már az eltikkadt növényzetnek. Szombaton Paulson és Ménesen volt nagy eső, vasár-nap este 6 órakor pedig Gyorokot és Ku-vint látogattak meg a játékony felhők. A növényzet és különösen a szőlő mindenütt felüdült ott, ahol a filoxera engedte, azon-ban még egy pár ilyen esőzés mindenütt elkelve.

— Pályázat kántor-tanító állásra. Az új-paulusi községi iskolának a tanító lemond-ása következtében a kántorsággal egybe-bekötött s mintegy 450 frtos javadalommal bíró tanító állomás megürülvén, erre aug. 18-ig terjedő pályázat hirdették. A pá-lyázatok Pálya Mátváshoz Gyorokon inté-zendők.

— Műkedvelői előadás. Az aradi kárpitos-íjjak jótékony társa-sága által vasárnap tartott műkedvelői előadás igen sikerülten mondható. A Hes-zél kerthelyiség zsúfolásig megtelt néző kö-zönséggel, s így nem lehet panasz a pénztár jövedelme ellen. Az előadást, „A vén bakancs-os és fia a huszár“-t nagy ügyességgel ren-dezte Szávics Miklós, ki a Veres csapár szerepében kitűnt magáért; ügyes játékkal és humoros alakításával többször megnevet-

tette a közönséget. Továbbá Molnár Anna k. a. Ilon szerepét átgondolva, jól betanulva és érzellemmel játszott. Molnár Eszti ke jól megfelelt szerepének, ki igen ügyesen vi-gasztalta Ilonkát; szépen énekelte nótáit többzser kitalolták. Jó volt Pepsz Rezső Hangos kántor szerepében; meglátszott rajta, hogy szerepét jól megtanulta. Jer-ma n Andor sem maradt hátra Friczi szere-pében a többiek közt, egy kevés túlzást ki-véve, jól megfelelt műkedvelői szerepének. Sós Mihály eléggé jól csinálta Sugar bakancsos mókát, csak egy kicsit fiatalnak volt maszkirozva. Laci fia szerepét E-n-gelhardt Miksa adta, ki szépen énekel, csak a lánpaláz látszott meg rajta, vagy a csók hozta ki a sodrából, melyet Ilonkától kapott. A többi szereplők is jók voltak. Az előadás 11 óráig tartott. Ezután következett a társasvacsora, mely alatt nem volt hiány fel-köszöntőkben sem. Ennek végétével, meltha Ilonka és Laci lakodalmát tartották volna, ugy táncolt a közönség fiatala és örege, s csak késő éjfélt után oltoztak szét. (V.)

— Az „Aradvideki Tanító-egylet“ a következő értesítést küldi szét tagjainak: Tekintetes Kartárs Ur! Az aláb-biakban van szerencsem a IV. egyetemes tanítógyűlésre vonatkozó tudnivalókat köz-teni: A gyűlés f. é. aug. hó 20—21. nap-jain lesz megtartva Budapestben, a „Vigadó“ termeiben. Tárgyai: 1. A ma-gyar nyelv tanítása a magyar- és nem ma-gyar ajku népisokolában, kiváló figyelemmel a nemzeti szellem ápolására. 2. A tanítói állás biztosítása s a tanítók szolgálati vi-szonyainak szabályozása (szolgálati prag-matika), különös tekintettel a tanítói ok-level értékére. 3. A népisokolai tanterv módosítása, tekintettel az osztott és osz-tatlan népisokolákra. 4. A népisokolai tan-könyvek s azok bírálata. 5. A tanítói köz-szellem fejlesztése az ált. megy. tanstül-letek (kötelező) szervezése s az egyetemes tanítógyűlések állandósítása által. 6. Ál-mi szakszerinti tanfelügyelet, tekintettel a tanítók előléptetésére. 7. A tanítók anyagi helyzete. 8. Eötvös-alap ügye. 9. A szak-osztályok jelentése. 10. Indítványok. In-dulás Aradról aug. 1-én a pesti vonattal. A részvételi-díj 2 frt, mely Kurz Sámuel pénztárhoz (Bpest, IV. Deák-tér 4.) küldendő. — Aki ingyenes vagy olcsóbb szállásra tart igényt, fordul-jon azonnal az elszállásolási biz. tit-kárhoz, Hájós Mihályhoz. (Bpest, V. Szemere u. iskola.) Felvilágosítással szíve-sen szolgál mindenkor: Schrod György egyli titkár.

— Mammuth a Körösben. Ritka fogást csináltak hétfőn, mult hó 28-án a gyomai Hármaskörösben a halászok. Huzásokban ugyanis egy óriási mammuth-fej megköve-szedett csontváza akadt halójukba, mely valószínűleg partomlás következtében szakad-hatott a mederbe. A nem remélt zsákmányt — melyet előbb valami ormótlan fatuskó-nak néztek — menten a szolgabíróság ud-varára szállították; akik az utcán végig vontatni látták, ügyet sem vetettek rá, pe-dig e lelet — bár a fejnek csaknem fele hiányzik — óriási méretűnél fogva ritkítja párját. A békésmegyei régészeti múzeumba fogják küldeni.

— Posvány. Aki a magyar-utczán, mely a Kossuth-utczából, tehát a belváros egyik legközelebbi utczájából ered, végig megy és a választó-utczába ér, találni fog ott egy vízlevezető árkot, melyben abszintszerű zöld víz tündökle-nék, ha tele nem volna a felszín kis hó-lyagokkal, melyek mocsárgázt rejtenek magukban. A víz hegyes sem akar az árokjól — elpárologni, bármily nagyon elhajítja is az utca lakosai beszivni az elpárolgási gőzt. Minthogy azonban ez utca lakói nem Mithridatsek, aki a mér-gét akár kenyérré kenve tudhatta volna enni, kéri a hatóságot, hogy tüntesse el szemek és orraik elől a remény szép színét viselő árvízvet.

— A színház felülvizsgálása. A szinészek nemokára beköltöznek Thalia csar-nokába és azért a szintinyi bizottság jónak látta kissé körültekinteni az elhagyatott színházban és ott rendbe hozni egyet-mást. Tegnap a kiküldött bizottság felülvizsgálta az egészen leeresztett, nagy-csil-lárt, melynek üvegeit kitisztították. Meg-vizsgálták annak tartóját, állványait és rendben levőknek találták. Ez a bizottság lesz hivatva javaslatot tenni a csillár vil-lamos felgyújtására nézve is, mert a mostani gépezetet ki kell javítani.

— Megbűntetett község. Kresztamé-nesnek csaknem összes lakosságát fejle-mentették a csendőrből megbűntetés végett, mert a Csiger-folyóban áztatták a ken-dert, holott ez szabályrendeletileg tiltva van egészségügyi okból.

— Feljelentett előjáróság. Gurba köz-ség utczán a csendőrből szerbtövist taláit-ak és pedig sokat, mert — szerintök — az előjáróság a szabályrendelet daczára egyáltalán nem irtatja azokat. Az előjár-óságot e miatt feljelentették a szolgabírói hivatalnak.

— A vége. Az aradi állatvédő egylet egy férfi-tagja beszélget az egylet egy hölgy-tagjával.

A férfi: Vasuton utaztam, kalitban vi-vén magammal papagályomat.

A vonat már ugyancsak benne volt a rohanásban: én szólított madaramat — ő guny-nyaszt — én czukrot adok neki — ő nem fogadja el — kivesszem a kalitból és megai-mogatom — ő a kezembe várt a csőrével —

— Nos, és aztán? — mondja a hölgy, aki érdeklődve hallgatta az előadást.

— Arra én megfogtam és — kitekertem a nyakát.

Rablás. Két ismeretlen ember Borosjenő határában nekiallt Solyomossy László birtokos zabjának és két kocsival felraktak abból. Arra ment Vertán Gyula gorbai birtokos, és tudva, hogy a Solyomossy zabját dézsmálták, eléje állott a lovaknak és meghagyta, hogy a zabot rakják le. Ekkor az egyik ember puskát vett elő és lelővéssel fenyegette Vertánt, ha őket tovább menni nem hagyja. Vertán erre elbocsajtott a tolvajokat, de hazamenő, négy cselédjét kocsi utánok küldte. Ezek el is érték a rablókat Gurba közűg alatt, azonban csak az egyiket tudták elcsipni Tripón Tódor gurbai lakos személyében, akit átadtak a bírónak. A másik kocsi ismét üldözött vették, azonban a kocsiút rájuk lőttek. A golyók hallották fűtől, de sehol senki nem kapott. Erre az üldözés rbban hagyták és így az egyik rablónak sikerült elmenekülnie. A nyomozás folyik.

Főbeütött mikalakai. Nikicza Tódor mikalakai lakos véres fejle jelent meg tegnap a városi főorvos hivatalában. A fején meglehetősen lék volt ütve. Nikicza azt adta elő, hogy Aradra jövet a várhoz közel két ismeretlen ember az útjába állt s az egyik bottal súlyos csapást mért az ő fejére, mire vérből borult egész arca és lerogyott. A két utonálló elmenekült s ő ide vándorolt, hogy segítsenek rajta. P. Oszgály Lajos főorvos beközte Nikicza sebeit s aztán hazaküldte. A vizsgálat folyik.

Kolduló gyermekek. A sok lézengő gyermek arra akarja felhasználni a kiállítást, hogy tisztességesen megélhessen a vendégek és benschültek után. Utontúfelen találkozik az ember kolduló kis fiúkkal és leányokkal, akik utána kuncognak a járókelőknek, piszkos rongyaikkal undort kelteve, békét nem hagynak, míg nem kapnak valamit. Az élelmesebbek a vendéglőket és kávéházakat látogatják meg kéregetve. Tegnap a rendőrség elfogott egy 10 éves fiút és egy 7 éves leányt: Badár Ferkót és Badár Rózsit, kik a Zemplényi-kávéház teraszán kísértettek szerencsét.

Leültette. Moga Petru és Moga Medre aranyági lakosok kenderáztatás közben összeveszték. A Medre a Petrut erre úgy főbe ütötte egy bottal, hogy az eszméletlenül bukott le és az alsó ajka is elrepedt. Moga Medrét súlyos testi sérteséért feljelentették.

Megszűnt a száj- és körömfájás. Ó- és Ujszentanna községekben a szarvasmarhák között uralgott száj- és körömfájási betegség teljesen megszűnt s így mindkét község feloldatott a hatósági vesztégzár alól.

Vihodár-fészek. A város elhatározta, hogy rendes vihodár-tanyát állít fel a gyep-tőren, a halozilin-gyár mellett, hol a csavargó kutyákat is irtják, vizsgálják. A fészek kerítésével veszik körül és építenek benne egy bonczhelyiséget és egy borszáritót. Az ügyet kiadták a mérnöki hivatalnak, hogy készítsen tervet és költségvetést és pedig elég rövid határidő alatt.

Erdőégés. Munk H. és fia szlatai erdejében az ugynevezett Gyálu erdőrézben kigyuladt az erdő és bár Munk Vilmos észrevette a tüzet és a falubeliek oltásra siettek, légegett egy hold erdő. A vizsgálat kiderítette, hogy a tűz oka Ilie Eftimie szlatai lakos volt, aki szénatekintetében az uraság felese és a réten 3 szénaboglyából kettőt csinált. Hogy a harmadik boglya helye ne lássék, felgyújtotta körülte a szénát s a tüzet ott hagyta, mely aztán elharapozott a fiatal erdőben. A kár 300 frt.

Elégett buzakeresztek. A radnai határában kigyuladt Blázs Tódor buzasztagja s ettől tüzet fogva, a határában több radnai lakos kárára elégett összesen 141 kereszt buza 425 frt értékben. Azt hiszik, hogy nyomtatás alkalmával gyult ki az asztal, még pedig a legutolsó, aki nyomtatott, Zikoli Juon volt, így ő rá nehezedik a gyanu. A vizsgálat folyik.

Baross Gábor bon-motja. Mikor a múlt héten Baross Gábor, a vaskezü miniszter, mint nevezni szeretik, Debreczenben járt, Feischl Károly, a helyi vasutársaság-társaság igazgatója felajánlotta neki, hogy külön helyi vasuti vonatot állítsanak elő arra, hogy a miniszter ő exzellenzája a nagyerdőt megtekintse. Ki is rándult a külön vonaton az egész magas társaság Baross miniszterrel élén, s mikor visszaértek a magyar államasutak pályaházához, e szavakkal fordult Baross Gábor Feischlhoz: Köszönöm, nagyra köszönöm, hogy kivitték önök a külön vonatkun a szép nagyerdőre, de főképpen azt köszönöm, hogy minden baj nélkül visszahozták! — Mintha bizony a magyar államvasutakon mindig baj nélkül kocsikázhatna az ember! — gondolhatta magában Feischl Károly, de nem mondta el.

Egy tudós halála. Janka Viktor, a nemzeti muzeum növénytanai osztályának őre, szombaton hajnalban másfél-évi szenvedés után Kiszalud-utca 1. számú alatti lakásán 55 éves korában meghalt. Janka mint katona kezdte meg pályáját s mint vértess-főhadnagy végigküzde a 66-iki hadjáratokat. Szemvédelesen foglalkozott a botanikával s ezzel vonta magára Haynald Lajos biboros-érek figyelmét, kinek híres gyűjteményében is dolgozott. Az ő pártfogására neveztek ki 1870-ben a nemzeti muzeumhoz, melynek majdnem husz évig volt buzgó és szakavatott tisztviselője. Mintegy másfél év előtt szívbjaja támadt, úgy, hogy tavaly már nyugdíjaztatását volt kénytelen kérni. E baj vetett véget életének.

A kolera Egyiptomban mind sürűben szedi áldozatait. Egy kairói távirat szerint a kormány elhatározta, hogy katonai őrséget állít fel a Vörös tenger minden pontján, hol a zarandokok partraszállása várható. Egyszermind czirkáló hajót küld a Suez-csatornába, a zarandokok partraszállásának megakadályozására. Dzsedában — mint irtuk már — a halálozások száma naponként százakra rug.

Mint táviratilag jelentik, pénteken 180-an haltak meg az odaérkezett 18,000 zarandok közt. Egy más keletű párisi távirat megemlékezől az a hír, hogy Párisban koleraesetek fordultak elő. Valencziában a vidéken pénteken 51, a városban pedig 8 betegesési eset fordult elő. Babajew dr orosz orvos, aki Perzsiát beutazta, hogy a kolera keletkezésének okait tanulmányozza, a pétervári orvosi egyesület előtt a napokban beszámolt tapasztalatairól. Véleménye szerint a kolera a mult nyáron az Eufrat folyó mocsaras vidékeiről terjedt el és utasok által hurczoltatott Perzsiába. A halandóság ott igen nagy volt; alap-számítás szerint tízezerre mehet azok száma, kik a mult évi júliustól deczemberig koleraiban meghaltak. A kolera megszüntésének okát Babajew a hideg télben keresi. A ragály terjedése ellen Perzsiában csak nagyon kezdetleges intézkedéseket tesznek; többnyire annyi az egész, hogy aki teheti, menekül a veszélyeztetett helyről. Nagyon valószínű, hogy az ideán ismét kitör a járvány Perzsiában, mert a hideg nem öli meg a bacillusokat, csupán tovább terjedésüket gátolja. Már tényleg érkeznek is hírek a kolera felléptéről. Amit Babajew dr a perzsa életviszonyokról beszél, érthetővé teszi azt, hogy ez országot mindenféle ragály felkeresi. A városok utcái piszokkal és porral vannak telve; a döglött állatok hullái az utcákon szerte hevernek. A osontokat a nyilvános fürdők fűtésére használják, melyeknek vizét évenként egy-kétszer frissítik fel, úgy, hogy a viz felületén vastag zsír- és piszok-réteg uszik. Ez a vizet a csatornába bocsátják, melyekből az ivóvizet merítik. A perzsa kormány megígérte, hogy a kolera ellen minden intézkedést megtesz, de tartani lehet tőle, hogy csak az ígértetel maradjon.

Rövid hírek. Münchenben a Gaubelsberger-féle gyorsíró-egylet most tartja negyedik nagygyűlését; a vendégeket Barscht polgármester üdvözlé; a gyűlés elnökei lettek: Uhl berlini számtanácsos, Eggert szenátor és Seelig müncheni orsz. törvénykezési tanácsos. — A vilnai kerületből ezerszáz vándorolt ki Brazíliába és Algírba. — Gningamp franciaországi állomás közelében kisiklott egy tehervonat; a vonatvezető meghalt, a mozdonyvezető és a fűtő súlyosan megsebesültek. — Pozsonyban Frigyes főherceg hadtestparancsnok meghagyta a helyőrség összes közös hadsergebeli tisztjeinek, hogy ne látogassák ama helyiségeket, melyekben éjfélt után zene szól; erre a „Gott erhalte” említtet kinyúlása adott okot. — Mária-Major pátkái uradalom Székesfehérvárral határos 2632 holdas részét Strasser Izidor 400,000 frton vette meg Ludvigdortól. — Székesfehérvárról vagy száz kocsival élelmi szert és ruhaneműt és nagy összeg pénzét küldtek a moóri tüzársultaknak. — Ez tergomában napszúrást ért egy 16 évesnek látszó eddig ismeretlen fiatal ember, ki a kórházban csakhamar kiszáradt. — Somogy megye közgyűlésén Tallian Béla főispán előterjesztésére a megyei főügyészt megbízták azzal, hogy a kaposvári bukott bank fenyítő porébe folyjon be, az állandó választmány pedig adjon javaslatot arról, hogy a megyét ért kármiatt kit vonjanak felelősségre. — A Nagyelyich patriarcha meglopattási bűnpörében Avadzsky Radoszlav volt Gruich János dr ellen eddig az egyetlen terhelő tanu;

de most ez azt vallotta, hogy Mitroviczán elfogva és vasra verve kényszerítették arra, hogy Gruich ellen hamisan valljon.

— X — Az „Entreprise des pompes funéres” 45. évfolyamának 12-ik száma augusztus hó 11-én, életének 12-ik évében bekövetkezett halálát. Hált teremeti augusztus hó 12-én, délután 4 órakor fogtak a helybeli közsírkerthben örök nyugalomra helyezni.

Közgazdaság.

A mezőgazdasági állapot.

A vetések állásáról és a mezőgazdasági állapotról a földmivelési miniszteriumhoz e hó 3-tól 9-ig beérkezett hivatalos jelentések alapján a következőket közölhetjük:

Tengeringi. Országoszte szened a még mindig tartó nagy szárazság és hőség miatt. A Duna balpartján gyenge, csövei nem fejlődhetnek, nagyrészt visszamaradt s csak kevés helyütt kielégítő. A Duna jobbpartján a csökeződés sem tökéletes, a szemek hiányosak, itt-ott esőre még javulás állhatna be, de nagy része még ha esőt kapna, sem adna kielégítő termést. A Duna-Tisza közén a középtermést még ott sem fogja nyújtani, hol jó termést reméltek. A Tisza jobbpartján sok helyttönkre ment, kiszáradt, a száraz meddők maradtak, a szemkeződés tökéletlen, a levelek száradnak s ha esőt nem kap, csak igen csekély lesz a termés. A Tisza balpartján hasonlóan áll, csak Mármaros-megyé képez kivételt, hol meglehetősen. A Tisza-Maros szögén, ha eső nem éri, nagyon gyenge lesz a termés; a soványabb földekben még aránylag jól áll, itt-ott kukaciz is bántja. Az erdélyi megyékben helyenként még elég jó, de mindentűt esőt vár.

Hüvelyesek és kerti vetemények. A Duna balpartján a hüvelyesek betakarítása folyamatosan van, az eredmény gyenge, a kerti vetemények az esőhiány miatt nem fejlődhetnek. A Duna jobbpartján a későbbiek tökéletlen, a koraiak termése gyenge középszerű volt, káposzta meglehetősen, zöldségfélék gyengék. A Duna-Tisza közén lesültek, bab, borsó és lencse közepesen alól fizettek. A Tisza jobbpartján — kivéve Szepes, hol a borsó igen szépen áll — a hüvelyesek és kerti vetemények rendkívül sanyik a szárazságot. Hasonlóképpen a Tisza balpartján és a Tisza-Maros szögén is. Az erdélyi megyékben több helytt a szárazság dacára is elég jól állanak.

Burgonya. A Duna balpartján fonynyad, a korai mennyiségileg középszerű termést adott, minőségileg nem kielégítő. A Duna jobbpartján a korai termés kielégítő volt, de a késői kedvezetlenül áll, fonynyad. A Duna-Tisza közén a korai helyenként kielégítő, a késői gyenge közep. A Tisza jobbpartján, Gömörben és Szepesben szépen áll, a Tisza balpartján néhol föl-szedték és csekély hasznót adott, nagyrészt gyengén áll, főleg és rothadás is bántja helyenként. A Tisza-Maros szögén a korábbiak mennyiségileg és minőségileg jól fizettek, a későbbiek esőt kívánnak. Az erdélyi megyékben elég jó.

Dohány. Az egész országban sanyik a szárazságot. A Duna jobbpartján törése

folyik, a termés közepes alulnak ígérkezik. A Duna-Tisza közén a hőség miatt visszamaradt, szára alacsony, levelei aprók, helyenként azonban meglehetősen. A Tisza jobb- és balpartján, ugyszintén a Tisza-Maros szögén is gyenge lesz a termés.

Czukkorrépa a mindenütt kívánna az esőt, ezért majdnem kivétel nélkül hanyatlott, levele sargul és fonynyad, gyenge termést fog adni.

A takarmányrépa szintén szenved a szárazságtól, valamely jobban áll ugyan, mint a cukorrépa, de a termése ennek sem lesz kielégítő.

A mesterséges kaszálók a hőség miatt lesültek, a késői csalamádé tönkre ment, a löhere és luczerna — kevés kivétellel — igen rosszul fizetett.

A természetes kaszálók és legelők kopárok, kiégett, sarju kevés lesz, legjobban állnak még az erdélyi megyékben.

Szőlő. A Duna balpartján szeme megritkult és pereg, ezért nem mindenütt kielégítő. A Duna jobbpartján a termés-kilátás gyenge, közép és középszerű. A Duna-Tisza közén gyenge termésre számíthatni, szintugy a Tisza jobb- és balpartján is. A Tisza-Maros szögén különböző. Az erdélyi megyékben általában jó közép-szerűen áll.

Vegyes közlemények.

Budapesti gabonátözsde.

Augusztus 11.
Kielégítő kínlat, jó vételkudv, szilárd irányzat, 5-7% krral magasabb árak, 25,000 méter-mázsa forgalom.
Tavaszi buza 7.40-11; őszi buza 6.99-7.7; kukorica 6.05-4; zab 5.64-6.3; repce 10.70.

Szeszültet.

Augusztus 11.
B. Szesz. Készár nagyban 50.-; kicsinyben 50.50; horád nélkül, per 100 liter, % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és érték-tözsden.

Budapest, 1890 augusztus 11.	
Magyar aranyárúdk 4%	101.90
„ papírárúdk 5%	99.90
„ vasuti kölcsön	—
„ keleti vasuti államkötvény, I. kibocs.	—
„ .. II.	—
„ .. III.	112.-
„ földterhermentési kötvény	—
„ .. záradékkal	—
Temes-bánáti földterhermentési kötvény	—
„ .. földterherment. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentési kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentési kötvény 1/4	—
Magyar szőlőborsalmaváltási kötvény	—
„ nyeresémsorsjegy-kölcsön	140.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	127.50
Osztrák járadék papírban	88.50
„ .. ezűlthen	89.50
„ .. aranyban	18.75
1860-iki államasorsjegyek	140.-
Osztrák-magyar bankrészevény	970.-
Magyar hitelbank-részevény	358.75
Osztrák hitelintézet-részevény	308.-
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.18
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.19
Német birodalmi márká	56.15
London	11.060
20 márkás arany	2.28

Felelős szerkesztő: Vászárhelyi Bela.

Olcsoóban mint akárhol.

Legujabb dündel !!gabona-zsákok!!

és

! ponyvák !

az ágynemű-üzletben:

ÜRMÉNYI TÓBIÁS ARAD,

Andrássy-tér 25. sz.

Olcsoóban mint akárhol.

Hirdetmény.

Az 1890. évre érvényesített hadmentességi díj kivételei lajstroma f. é. augusztus hó 11-én kezdődött 8 napi közszemlére az adóügyi osztály I. sz. helyiségében kitétetvén, felhívatnak az érdekeltek, miszerint a reájok kivetett hadmentességi díj ellen esetleg fenforgó kifogásaikat, a közszemlére tétel napjától illetve az új díjkötelesek a hadmentességi díjak könyvecskéikbe történt előírása napjától számítandó 15 nap alatt a városi tanácsnál beadják, a kivetett díjnak előírása végett pedig az adóügyi osztálynál 8 nap alatt a saját érdekükben jelentkezzenek.

Aradon. 1890. augusztus 9-én.

A városi tanács.

M. kir. államvasutak. 63190 | 1890. sz.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága 23 drb különféle fém- és fa megmunkálására szolgáló szerszámgep és készülék szállítása iránt ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatételre, valamint a szállításra nézve érvényes különleges feltételek és a szállítandó szerszámgepek és készülékek részletes leírása f. é. július 26-tól kezdve az ajánlatok benyújtása napjáig naponta a hivatalos órák alatt az igazgatóság mihelyi szakosztályában (Andrássy-ut 75. sz. III. em. 10. ajtószám) betekinthetők, illetve kívánatra az ajánlattevőknek eladottnak.

A mellékleteikkel együtt ivenként 50 krnyi bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és „Ajánlat 63190” címmel a fenti helyre be kell juttatni.

Nyomatott az „Aradi nyomdátársaság” nyomdájában.

lat 63190 | 1890. szhoz“ felvira-tal ellátva, legkésőbb f. é. augusztus 26-ik napján déli 12 óráig az említett mihelyi szakosztály irodájában Andrássy-ut 75. III. emelet 10. ajtószám alatt benyújtandók. Az ajánlatok mellékletei a következők:

1. Az ajánlattevő által aláírt jegyzéke azok szerszámgepek és készülékeknek, melyek elkészítet sére és szállítására az ajánlattevő vállalkozik. Az ajánlat valamennyi szükséges szerszámgepek és készülékekre, vagy pedig azoknak csak egy részére vonatkozhatik. Ezen jegyzéknek magában kell foglalnia:
 - a) az ajánlott szerszámgepeknek és készülékeknek egységárait külön-külön minden egyes tárgyra nézve és pedig számokban és betűkben olvashatóan kitéve. Az árak várn- és bérmentes a m. kir. államvasutak budapesti főmihelyébe szállítva teendők ki;
 - b) a megrendelés kézhezvételétől számítandó legrovidebb szállítási határidőket, a melyek alatt az ajánlattevő az egyes gépeket és készülékeket beszállítja;
 - c) az ajánlott gépeknek és készülékeknek megközelítő súlya kgban.
2. Az ajánlott szerszámgepeknek és készülékeknek összedállítási rajzai, melyekből azok berendezése és szerkezete világosan kitűnik. Megjegyzetik, hogy szállító a megrendelés esetére azokra teljes és pontosan méretezett rajzait azoknak, valamint az alapozásra és a közlő-műtengelyekre erősítendő szjártárcák méretére vonatkozó rajzokat a megrendelés keltétől számítandó legfeljebb 4 hét alatt a m. kir. államvasutak igazgatóságának beküldeni tartozik.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenn-tartja magának azon jogot, hogy a szerszámgepek és készülékeknek előállítását saját közgei által azon gyárakban ellenőriztethesse, a melyekben a gépek előállítottnak, továbbá hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra a gépek szállításával teszés szerint bárkit is bizhasson meg, hogy az ajánlat tárgyát képező gépeket tetszés szerint vagy egyenként vagy általa megállapítandó csoportokban, vagy egészen bizhassa az ajánlattevő egyike vagy másikára, vagy köztük megoszihassa. végre pedig, hogy a szállítás átadásától egészen is eltekint-hessen.

Megjegyzetik, hogy oly ajánlattevőknek ajánlatai, kik az ajánlott gépeket nem maguk gyártják — tekintetbe nem vételnek.

Bánatpénzfejeében az ajánlott szerszámgepek és készülékek értékének 5 százaléká vagy kézpénzben, vagy államtételekre alkalmas értékpapírokban melyek értéke a napi árfolyamnak 90 százalékával, vagy ha ez a névértékben felül állana, a névérték 90 százalékával számítatik, az ajánlatok fentjelzett benyújtási határideje előtti napon déli 12 óráig a m. kir. államvasutak bpesti főpénztáránál letennedő.

A készpénzben letett biztosíték után kamat nem fizetetik.

Az előirt feltételektől eltérő ajánlatok továbbá olyanok, melyek nem a kitézött határidőre érkeztek be, vagy távirati uton tételtek, végre pedig olyanok, melyekhez előirt bánatpénz le nem tételtek, figyelembe nem vételnek. Ugyszintén figyelmen kívül hagyottnak oly ajánlatok is, melyekben javítások és zakarások fordulnak elő.

Végül megjegyzetik, hogy a szállított tárgyakért kifizetendő összegek után 1 promille a m. kir. államvasutaknál fennálló külön segély-alapja javára adományképen a főpénztárnál le fog vonatni és visszatartatni.

Ajánlattevők ajánlataikkal a m. kir. államvasutak igazgatóságának elhatározásáig maradnak kötelezettségben.

Az igazgatóság.
(Utánnom, nem díjazt.)

Magyar királyi Államvasutak üzemeltetősége Aradon.

HÍRDETMÉNY.

A n. é. közönség tudomására hozzuk, hogy 1890. évi augusztus hó 10-től kezdve, 1890. évi szeptember hó 30-ig az arad—radna-lippal vonalon a 468. sz. vonat személy-szállítással fog naponként közlekedni az alábbi menetrend szerint:

INDULÁS: Aradról	este 7 óra 8 percz
„ Glogovác	7 „ 26 „
„ Mondorlak (7. órh. fmh.)	7 „ 35 „
„ Gyorok	8 „ 03 „
„ Ménés (15. órh. fmh.)	8 „ 12 „
„ Panlis	8 „ 22 „
„ Baraczka	8 „ 27 „
ÉRKEZÉS: Radna-Lippa	8 „ 39 percz.

Ezen vonattal II. és III. osztályu személykocsik közlekednek, telát I. oszt. menegyek nem adatnak ki. Az indulási és érkezési idő budapesti idő szerint ven kitévetve.

Arad, 1890. augusztus hó 6-án.

Az üzletvezetőség.
(Utánnomtat nem díjaztatik.) 565—1—3